

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/72469,Wizyta-sedziow-i-prokuratorow-z-Unii-Europejskiej-w-siedzibie-IP-N-4-czerwca-2019.html>
28.02.2026, 15:05

Wizyta sędziów i prokuratorów z Unii Europejskiej w siedzibie IPN – 4 czerwca 2019

04.06.2019

W siedzibie Instytutu Pamięci Narodowej odbyła się pierwsza z zaplanowanych na ten rok wizyt studyjnych międzynarodowych grup sędziów i prokuratorów, stażystów Programu Wymiany EJTN (Europejska Sieć Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości), którzy goszczą w Polsce na zaproszenie Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Wśród uczestników programu znaleźli się przedstawiciele Hiszpanii, Niemiec, Bułgarii, Rumunii, Słowenii, Grecji oraz Włoch.

Goście poznali podstawowe informacje dotyczące zasobu, historii, misji oraz aktywności IPN. Szczególnie zainteresowała ich postać rotmistrza Witolda Pileckiego, polskiego bohatera, który zasłynął jako ochotnik do Auschwitz, a po wojnie został skazany na śmierć przez stalinowskie władze. Pilecki jest również jedną z postaci ukazanych w filmie produkcji IPN – „Niezwycięzeni”, który pokazano podczas spotkania. W drugiej części sędziowie i prokuratorzy wysłuchali wykładu prokuratora Komisji Bogusława Tomasza Czerwińskiego na temat działalności Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz specyfiki śledztw prowadzonych przez prokuratorów IPN. Prokurator scharakteryzował różne rodzaje prowadzonych przez IPN śledztw. Należą do nich: śledztwo historyczne w sprawie Zbrodni Katyńskiej, procesy stalinowskie np. proces pokazowy Witolda Pileckiego, śledztwo w sprawie wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, sprawa próby otrucia Anny Walentynowicz przez ówczesne władze komunistyczne, zabójstwo Polaka przez Stasi na stacji Friedrichstrasse z możliwym udziałem władz Polski, a także bieżące śledztwo prowadzone z powiadomienia Platformy Europejskiej Pamięci i Sumienia w sprawie zabójstw obywateli polskich na granicy czechosłowacko-austriackiej.

Wizyta sędziów i prokuratorów z Unii Europejskiej w siedzibie IPN - 4 czerwca 2019. Fot. Anna Boguniecka (IPN)

Wizyta sędziów i prokuratorów z Unii Europejskiej w siedzibie IPN - 4 czerwca 2019. Fot. Anna Boguniecka (IPN)

Wizyta sędziów i prokuratorów z Unii Europejskiej w siedzibie IPN - 4 czerwca 2019. Fot. Anna Boguniecka (IPN)

Goście pytali o szczegóły procesu generała Czesława Kiszcza, wskazując na analogie z postępowaniem prowadzonym przeciwko Erichowi Honeckerowi w byłej NRD. Sporo miejsca poświęcono na dyskusję dotyczącą podstaw prawnych ścigania za zbrodnie, które w okresie ich popełnienia były sprzeczne z obowiązującymi przepisami. Prokurator Czerwiński wskazywał, że nawet kraje byłego bloku wschodniego w pewnym momencie swojego istnienia ratyfikowały międzynarodowe akty prawne dotyczące m.in. praw człowieka, co w ramach obowiązującej hierarchii aktów prawnych stanowi podstawę do podważenia przepisów krajowych. Powołał się także na formułę filozoficznoprawną autorstwa niemieckiego prawnika i filozofa Gustava Radbrucha. Głosi ona, że jeśli norma prawna w drastyczny sposób łamie podstawowe normy moralne, to nie obowiązuje.

Padło również pytanie, czy IPN zajmował się przypadkami kolaboracji obywateli polskich z Niemcami w okresie okupacji. Prokurator Czerwiński potwierdził, że tego typu postępowania toczyły się z inicjatywy Komisji. Zaznaczył jednak, że na podstawie zgromadzonego w tych sprawach materiału dowodowego można stwierdzić, że kolaboracja ta nigdy nie miała charakteru instytucjonalnego. Ponadto Polskie Państwo Podziemne karało śmiercią przypadki współpracy wymierzonej przeciwko obywatelom polskim pochodzenia żydowskiego. Na mocy wyroków sądów podziemnych wykonywano egzekucje. Polacy nigdy nie stworzyli zbrojnych oddziałów pod auspicjami III Rzeszy.

Na koniec słuchacze otrzymali angielskie wydanie Raportu „W”, wydanego przez IPN i Pilecki Project Committee, zaś na ręce przewodniczącego delegacji przekazano albumowe wydanie raportu Jürgena Stroopa z likwidacji warszawskiego getta. Oryginalny dokument znajduje się w zasobie archiwalnym IPN. Staraniem władz Archiwum został wpisany na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Współpraca między IPN a Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury, dotycząca organizacji podobnych wizyt w Instytucie, trwa od 2015 roku.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Relacja